

Valon ja varjon runoutta

Suomen Taideakatemian koulusta vuonna 1981 valmistunut ja myös Vapaata Taidekoulua käynyt taidemaalari **Senja Vellonen** (s. 1954) on jo pitkään tunnettu mestarillisena akvarellistina, joiden usein isokokoisissa töissä on maaginen tunnelma.

Akvarellien lisäksi Vellonen tunnetaan Suomessa vähän harvinaisemmasta taiteenlajista. Vellonen on tehnyt jo 1980-luvun alusta lähtien myös ns. taiteilijakirjoja – kyseessä on kirjan muotoon tehty kirjankaltainen uniikkitaide-teos, jolla on jo pitkät perinteet länsimaisessa taiteessa, mutta Suomessa ei Vellosten lisäksi tällä alalla ole kovinkaan montaa määrätietoista tekijää. Taiteilijakirjassa on tietyllä tavalla kyse on myös käsitteellisistä teoksista, jossa pohditaan kirjan ideaa sekä kirjan materiaalisuutta. Vellonen itse on todennut: ”Taiteilijakirjoissa toivon katsojan pääsevän lähemmäksi maalausta, syvemmälle maalaukseen: valon ja varjon runouteen, mutta samalla myös omaan sielunmaisemaani. Vellonen kokee taiteilijakirjan ”värien runoudeksi kirjan muodossa”. Vellonen on tehnyt vuosien saatossa useita kymmeniä taiteilijakirjoja, jotka ovat myös kiertäneet näyttelyissä ympäri maailmaa.

Muistan elävästi kuinka 1990-luvun lopulla näin ensimmäisen kerran Vellosten isokokoisia ruusumaalauksia. Olen sitä ikäpolvea, joka ei ole pitänyt ns. kukkatauluja taiteena juuri lainkaan – pikemminkin vain sievinä kuvina. Vellonen muutti tämän kaiken. Mitä niin huumaavia kukkamaalauksia en ollut koskaan nähnyt. Toki ruusujen monipuolinen symboliikkaa on tuttua kautta taidehistorian pitkän jatkumon, mutta Vellonen osaa yhdistää pelkkään pinnalliseen symboliikkaan miltei jopa tuoksun – niin voimakkaita hänen maalauksensa ovat. Sen lisäksi, että niissä välittyy varsin väkevästi ruusujen symbolikieli – rakkaus, kauneus ja intohimo, aistillisuus ja kärsimys – ovat ne myös muotokuvia oikeista ruusuista, joita Vellonen ei kyllästy tarkkailemaan. Taiteilijakirjojensa tavoin Vellonen viihtyy itsekin hyvin maailmalla; kuuluupa hänen harrastuksiinsa jopa japaninkieli. Yksi erityinen paikka Vellosole on ollut Islanti, jossa hän on matkannut useampaankin kertaan ja jonka maisemat – kalliit, tunturit, jäätiköt, vuonot, geysirit ja vesiputoukset – luovat mielenkiintoisen voiman ja herkkyyden välisen jännitteen, jota Vellonen

töissään tavoittelee.

Vellonen hallitsee perinteisen maisemamaalauksen tekniikat, mutta hänen teoksissaan on usein elementtejä, jotka saattavat tehdä niistä lähes abstrakteja. Kaikista Islannin kuvistakaan ei aina heti ota selvää, onko kyseessä alaspäin tyrskyävä vesiputous vaiko ylöspäin pursuava geysir. Kohteena tuntuukin väliin olevan veden voima mutta samalla sen herkkyyys, läpikuultavuus ja hauraus. Ja mikä tämän kuvaamisen sopisikaan paremmin kuin vesiväri?

Vellonen on myös sangen kirjallinen taiteilija. Hänen Islannin kuviinsa on myös saattanut vaikuttaa kuulu kirjailija Halldór Kiljan Laxness, joka kirjoitti romaanissaan *Maan valo*: ”Siellä missä jäätikkö piirtyy taivasta vasten, lakkaa maa olemasta maallinen ja saa osansa taivaasta, siellä eivät enää asusta surut eikä siis ilokaan ole tarpeen, siellä hallitsee kauneus yksin, kaikkia vaatimuksia ylempi.” Ainakin näin voisin kuvitella, sillä juuri tuollaisiin ulottuvuuksiin Velloksen teokset kurkottavat. Niissä vallitsee niin voimakas kauneus.

Otso Kantokorpi